

Νέα θραύσματα του Παρθενώνα στο Μουσείο Ακρόπολης

Με ιδιαίτερη χαρά το Μουσείο Ακρόπολης υποδέχτηκε δέκα θραύσματα του γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα, τα οποία παραχώρησε το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (ΕΑΜ) έπειτα από αίτημα του Γενικού Διευθυντή του Μουσείου Ακρόπολης.

Πρόκειται για θραύσματα, με μέγιστο ύψος 32 εκατοστά, τα οποία φυλάσσονταν στις αποθήκες του ΕΑΜ, όπου τα εντόπισε, τα ταύτισε και τα δημοσίευσε ο αείμνηστος αρχαιολόγος Γιώργος Δεσπίνης, κορυφαίος ερευνητής της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής.

Τα θραύσματα προέρχονται από τη ζωφόρο, τις μετόπες και τα αετώματα του Παρθενώνα. Δύο θραύσματα κεφαλών βρήκαν ήδη τη θέση τους στη ζωφόρο. Το ένα από αυτά, το επάνω μέρος μιας νεανικής κεφαλής, συνδέεται με τη μορφή του δεύτερου από τα αριστερά επόπτη της πομπής των Παναθηναίων, που εικονίζεται στον λίθο VII της ανατολικής ζωφόρου. Αποτελεί αυθεντικό θραύσμα του λίθου στο Μουσείο Ακρόπολης καθώς ο υπόλοιπος βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου. Η δεύτερη κεφαλή αποδίδεται στον πρώτο από αριστερά θαλλοφόρο της πομπής των Παναθηναίων, που εικονίζεται στον λίθο IX της βόρειας ζωφόρου.

Τα υπόλοιπα οκτώ θραύσματα τοποθετήθηκαν προσωρινά σε ειδική προθήκη στην Αίθουσα του Παρθενώνα, από την οποία θα αποσυρθούν κάποια στιγμή για να μελετηθούν σε συνάρτηση με άλλα τμήματα του γλυπτού διακόσμου του μεγάλου ναού, είτε αυτά βρίσκονται στον εκθεσιακό τους χώρο, είτε φυλάσσονται στις αποθήκες του Μουσείου Ακρόπολης.

Η υποδοχή των δέκα θραυσμάτων του ΕΑΜ στο Μουσείο Ακρόπολης πραγματοποιήθηκε σε επίσημη εκδήλωση στην εμβληματική Αίθουσα του Παρθενώνα, παρουσία του Πρωθυπουργού, κυρίου Κυριάκου Μητσοτάκη, της Υπουργού Πολιτισμού, κυρίας Λίνας Μενδώνη, του Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού, κυρίου Γιώργου Διδασκάλου, του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου Ακρόπολης, Καθ. Δημήτρη Παντερμαλή, της Διευθύντριας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, κυρίας Άννας Καραπαναγιώτου, και του Γενικού Διευθυντή του Μουσείου Ακρόπολης, Καθ. Νίκου Σταμπολίδη.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

**Ομιλία Γενικού Διευθυντή Μουσείου Ακρόπολης, Καθ. Νίκου Σταμπολίδη
3/1/2022**

Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω από τους στίχους του νομπελίστα ποιητή μας Γιώργου Σεφέρη, παραλλαγμένους στη στίξη:

Τ' αγάλματα είναι στο Μουσείο;;

Όχι.

Σε κυνηγούν, πως δεν τα βλέπεις;

Θέλω να πω με τα σπασμένα μέλη τους,

με την αλλοτινή μορφή τους

που δε γνώρισες

κι όμως την ξέρεις.

Γ. Σεφέρης

Σκληρό υλικό το μάρμαρο να αντέχει και να κρατά την ομορφιά και το κοσμοόραμα των εκάστοτε δημιουργών και των κοινωνιών που αποτύπωσαν πάνω του ιδέες καιπίστεις, μύθους καιπραγματικότητες.

Από αυτή την ύλη, το πεντελικό μάρμαρο, δημιουργήθηκε πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης, το σύμβολο της ευσέβειας προς τους θεούς, το αφιέρωμα των Αθηναίων προς τη θεά προστάτιδά τους, το σύμβολο της αθηναϊκής δημοκρατίας, ο Παρθενώνας, σήμερα μνημείο – σύμβολο του παγκόσμιου πολιτισμού.

Αυτές οι πέτρες, που συναπετέλεσαν το αριστουργηματικό αρχιτεκτόνημα και το γλυπτό του διάκοσμο και για τις οποίες όπως γράφει ο Μακρυγιάννης πολέμησαν οι Έλληνες, φέρουν πάνω τους την ιστορία ενός λαού, σε μια χρονική στιγμή κορύφωσης του πολιτισμού του, που έκτοτε χαρακτηρίζεται κλασική καθώς πρόκειται για την μετουσίωση του πνεύματος πάνω στην ύλη με τρόπο αξεπέραστο.

Άλλωστε ο λίθος, ο λάας και ο λαός είναι ομόριζες λέξεις και όπως λέει ο Αντισθένης «αρχή σοφίας, ονομάτων επίσκεψις» .

Και η φθορά των αιώνων πάνω στους λίθους αυτούς κρατά τη διαχρονική τους αλήθεια, το άλφα στερητικό της λήθης, ως άσβεστη βάτος.

Όμως καθώς “σε τούτα εδώ τα μάρμαρα κακιά σκουριά δεν πιάνει”, κατά πως γράφει ο ποιητής επέστη καιρός να συγκεντρωθούν τα σπαράγματα του μνημείου μικρά ή μεγάλα για να αποδοθεί αυτό και πάλι, ολάκερο στα μάτια του κόσμου στο φυσικό του χώρο, να αποδοθούν τα μέλη του κάτω από το φως που τα γέννησε, τα μάρμαρα να λάμπουν στον ήλιο στην αλλοτινή μορφή τους.

Και η αρχή ξεκινά σήμερα από εκεί που όφειλε να ξεκινήσει. Από την απόδοση στο Μουσείο της Ακρόπολης των δέκα παρθενώνειων θραυσμάτων που φυλάσσονταν στην κιβωτό του Πολιτισμού μας, στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, που ταύτισε ο αείμνηστος δάσκαλός μου Γιώργος Δεσπίνης, εγνωσμένος γνώστης της αρχαιοελληνικής πλαστικής.

Δύο από αυτά, το άνω τμήμα σγουρόμαλλης κεφαλής νεαρού άνδρα και μια κεφαλή ώριμου θαλλοφόρου, προέρχονται από την ανατολική και βόρεια ζωφόρο αντίστοιχα ενώ τα υπόλοιπα οκτώ αποδίδονται σε μορφές από τη νότια ζωφόρο, τις μετόπες της βόρειας και νότιας πλευράς καθώς και από τα αετώματα.

Από τα τελευταία ξεχωρίζουν ένας βραχίονας μάλλον του Ποσειδώνα στο δυτικό και το άκρο πόδι Αθηνάς (;) από το ανατολικό αέτωμα.

Αποδίδονται ξανά στο μνημείο που τα δέχεται “όπως ο καιρός χωρίς κανένα χάσμα” κατά πως γράφει ο Σεφέρης. Έρχονται σήμερα στο Μουσείο Ακρόπολης πρώτα αυτά από την ίδια τη χώρα μας για να αποτελέσουν παράδειγμα συνάρθρωσης και άλλων θραυσμάτων και λίθων, που έχουν κατά καιρούς διασπαρεί και σε άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

Αν όπως λέγεται η αρχή είναι το ήμισυ του παντός η πράξη που συντελείται σήμερα εδώ είθε να αποτελέσει τον πρόδρομο για την επανένωση και των μεγάλων παρθενώνειων τμημάτων που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο, μια επανένωση που περιμένει το σώμα του μνημείου, έτσι όπως αποτυπώνεται τόσο στην πλειονότητα της βούλησης του βρετανικού λαού αλλά και η Παγκόσμια βούληση, όπως αυτή εκφράστηκε με την Απόφαση της Unesco στις 29 Σεπτεμβρίου του περασμένου έτους.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Διευθύντρια του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου κ. Α. Καραπαναγιώτου για την άμεση ανταπόκρισή της στο αίτημά μας, την Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Συλλογών και Εκθέσεων του Μουσείου Ακρόπολης κ. Σ. Ελευθεράτου καθώς και το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων & Εκμαγείων και ιδιαίτερα τους κ.κ. Δ. Μαραζιώτη και Κ. Βασιλειάδη.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Γενικός Διευθυντής

Μουσείου Ακρόπολης

Καθ. Νικόλαος Χρ. Σταμπολίδης